

Статистика на финансиските сметки - квартални состојби

Дирекција за статистика
Отсек за статистика на финансиски сметки
октомври, 2023 година

Квартални финансиски сметки

- Народната банка, согласно со нејзината надлежност за изработка на годишни и квартални финансиски сметки, во октомври 2023 година започнува со објавување на квартални финансиски сметки – состојби, серија на податоци Кв.1 2016 – Кв.2 2023 година.
- Со ова се исполнува и последниот показател во рамките на највисокиот статистичкиот стандард за дисеминација на податоци СДДС плус на Меѓународниот монетарен фонд, во надлежност на Народната банка.
- При изработката на кварталните финансиски сметки се користат истите принципи, класификации и сметководствени правила како и кај годишните финансиски сметки, со тоа што во отсуство на квартални податоци за одредени извори/сектори, се користат соодветни статистички методи на проценка.

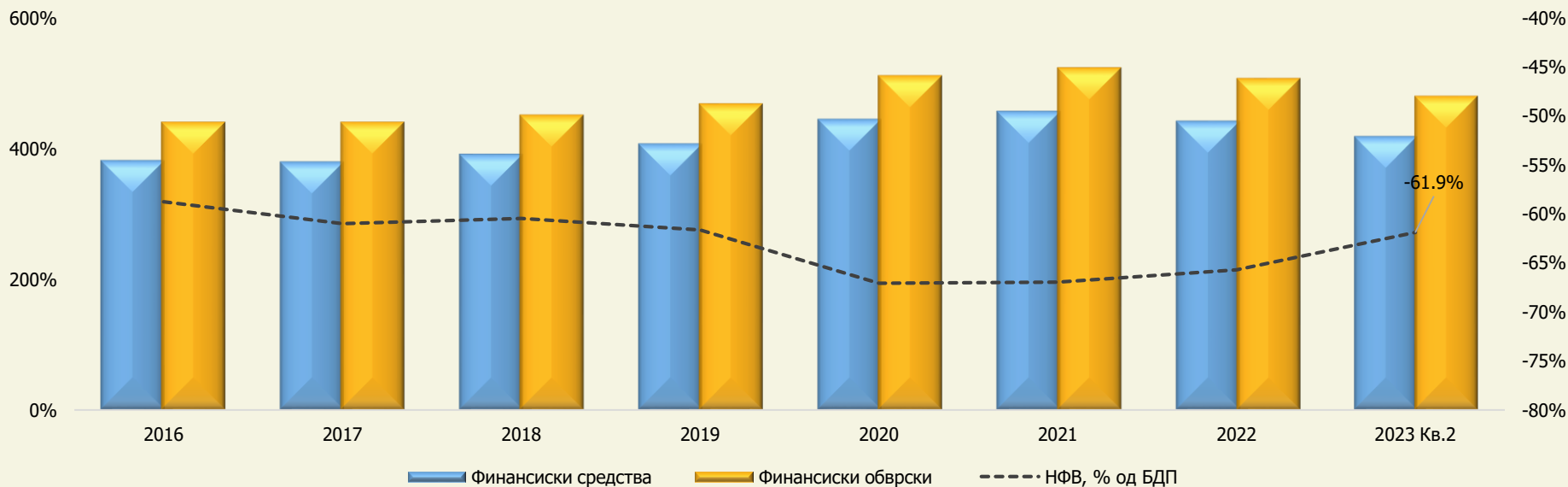
Анализа на финансиски сметки – состојби на крајот на вториот квартал 2023 година, по сектори и инструменти

Финансиски средства и обврски на националната економија

- **Негативната нето финансиската позиција** на домашната економија **на крајот на вториот квартал од 2023 година изнесуваше 541.4 милијарди денари**, што претставува продлабочување за 15.9 милијарди денари во однос на претходниот квартал, односно 19 милијарди денари во однос на крајот на 2022 година.
- Во однос на релативните показатели, **негативната нето-позиција во вториот квартал изнесува 61,9% од БДП***, што претставува влошување за 1,8 п.п во однос на претходниот квартал, но подобрување во однос на крајот на 2022 година за 3,8 п.п.

Вкупни финансиски средства, обврски и нето финансиска вредност-
национална економија (% од БДП)

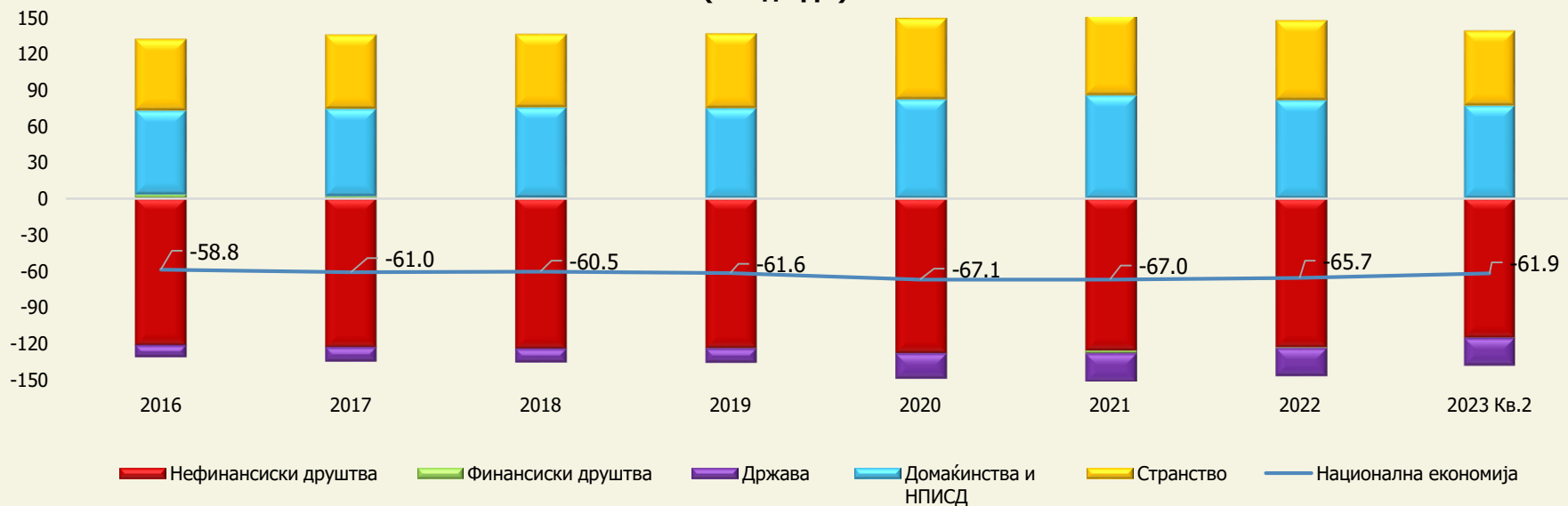

*Податокот за БДП е годишен, извор: Државен завод за статистика
Податокот за БДП за 2023 година е проекција на НБРСМ (мај 2023)

Финансиски средства и обврски на националната економија

- Анализирано од аспект на секторите, домаќинствата и секторот „странство“ целиот период се нето-кредитори и ги финансираат останатите сектори во националната економија (НФД и државата), коишто се нето-должници. Истовремено, финансискиот сектор има речиси избалансирана нето финансиска позиција.
- Динамички гледано, негативната НФВ како % од БДП во вториот квартал бележи мал раст во однос на претходниот квартал, како резултат на поголемата негативна нето вредност на државата. Во однос на крајот на претходната година, нето финансиската вредност на националната економија е подобрена, поради подобрената НФВ на нефинансиските друштва, во услови на намалување на НФВ на домаќинствата.

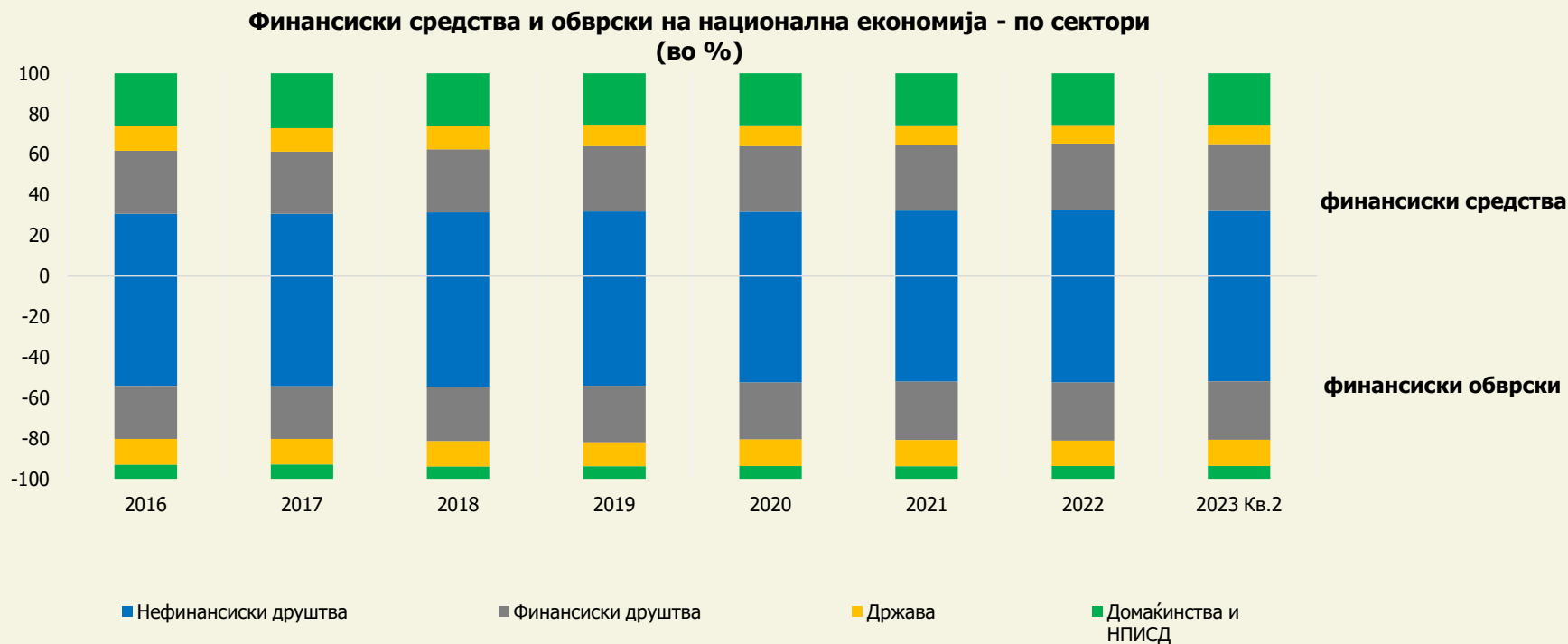
Нето финансиска вредност, по сектори
(% од БДП)

Финансиски средства и обврски на националната економија, по сектори

- Структурата на **средствата на националната економија** укажува на тоа дека нема значајни промени во последниот квартал, при што секторот НФД и финансиските друштва имаат најголемо (речиси подеднакво) учество, потоа следуваат домаќинствата, како и државата којашто е со најмало учество во вкупните средства на националната економија.
- Во структурата на **вкупните обврски** по сектори нефинансиските друштва имаат најголемо учество, по што следуваат финансиските друштва и државата. Домаќинствата имаат најмало учество во вкупните обврски на националната економија.

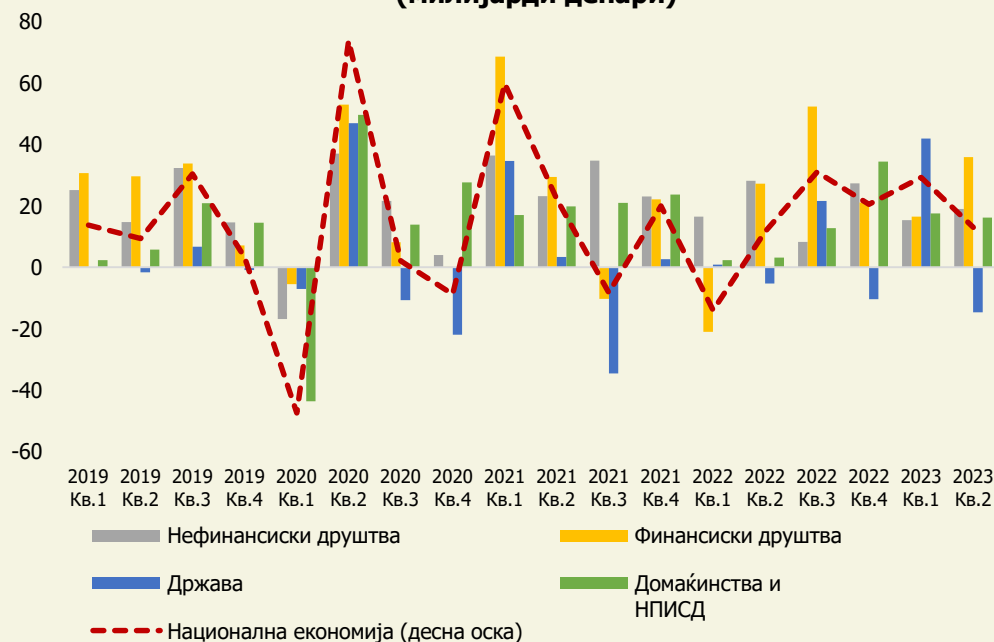

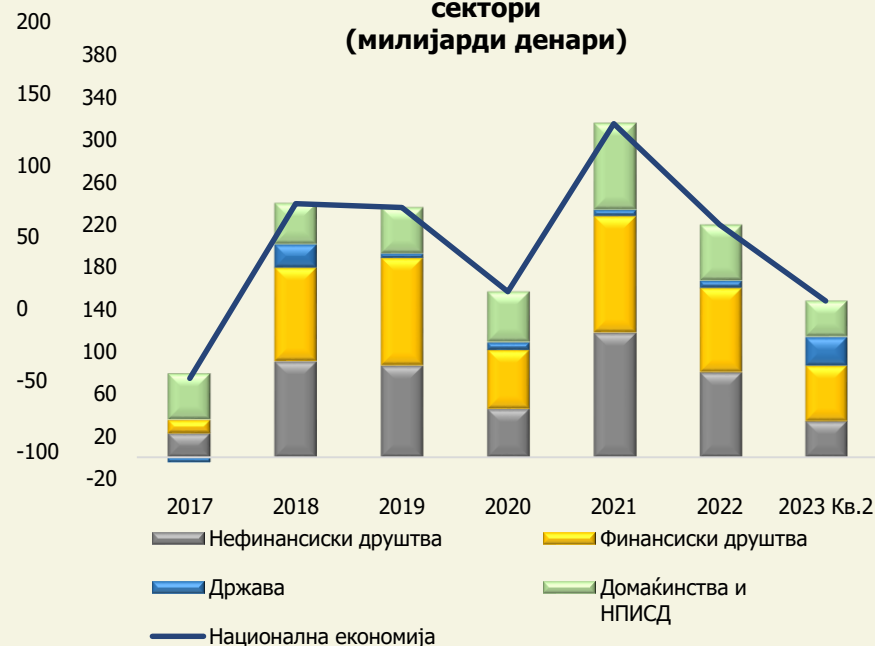
Финансиски средства и обврски на националната економија, по сектори

- На крајот на вториот квартал од 2023 година, **вкупните средства на националната економија** изнесуваат 3.658 милијарди денари и остварија квартален раст од 56 милијарди денари, или 1,6%. Нагорната промена е резултат на зголемените средства на финансиските друштва, како и на нефинансиските друштва и домаќинствата, во услови на намалени средства на државата.
- Во однос на последниот квартал од 2022 година, вкупните средства на националната економија бележат пораст од 148 милијарди денари, или 4,2%. Ваквиот раст е резултат на порастот на финансиските средства на сите сектори, во најголем дел на финансиските друштва.

Квартална промена на вкупните средства, по сектори
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по сектори
(милијарди денари)

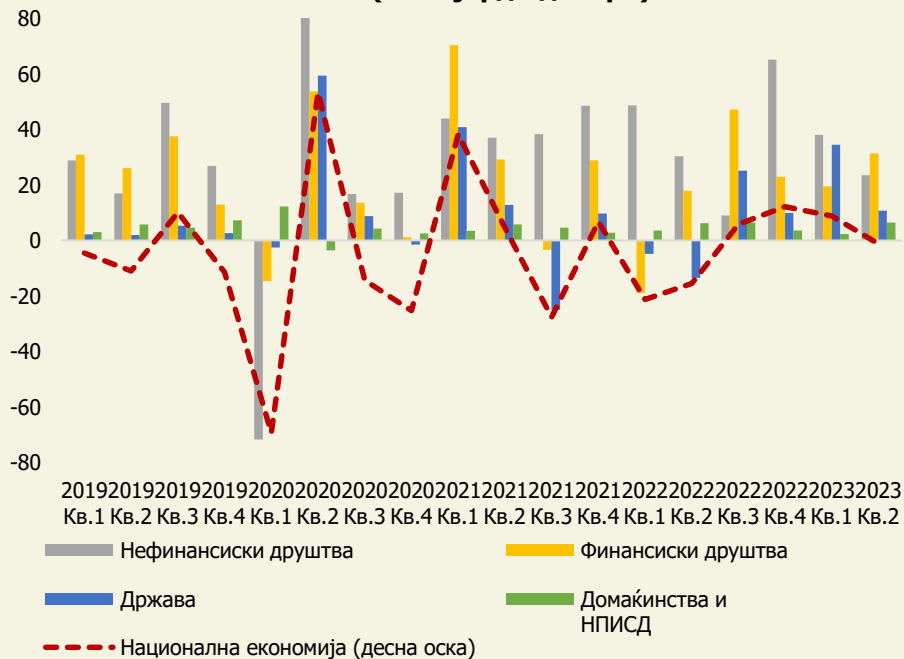

Финансиски средства и обврски на националната економија, по сектори

- На крајот на вториот квартал од 2023 година, **вкупните обврски** изнесуваат 4.199 милијарди денари и бележат квартален раст од 72 милијарди денари, или 1,8%, како резултат на пораст на обврските на сите сектори. Главен двигател на растот се обврските на финансиските друштва, потоа обврските на нефинансиските друштва, додека државата и домаќинствата имаат помал придонес во растот.
- Споредено со последниот квартал од претходната година, вкупните обврски бележат пораст од 167 милијарди денари. Најголем придонес кон растот имаат нефинансиските друштва, следени од финансиските друштва и државата, при помал раст на домаќинствата.

Квартална промена на вкупните обврски, по сектори
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по сектори
(милијарди денари)

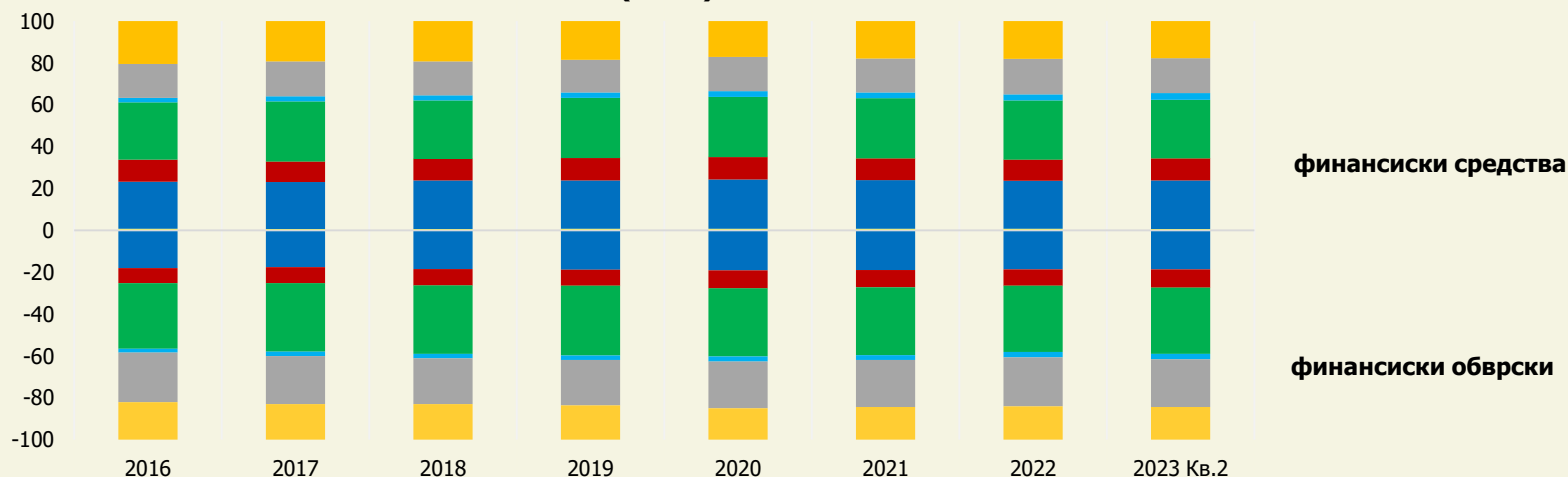

Финансиски средства и обврски на националната економија, по инструменти

- Структурата на **инструментите на страната на средствата** покажува дека нема значајни промени во последниот квартал, со доминантно учество на инструментот капитал, по кој следуваат готовите пари и депозитите, останатите побарувања, кредитите и ХВ. Монетарното злато и СПВ имаат најмало учество во структурата на средствата.
- Инструментите капитал и кредити се најзастапени во структурата на **вкупните обврски**, по кои следуваат готовите пари и депозитите, останатите обврски и другите инструменти. Како и на страната на средствата, во последниот квартал, не се забележуваат значајни промени во структурата.

Финансиски средства и обврски на национална економија - по инструменти
(во %)

Монетарно злато и СПВ

Должнички хартии од вредност

Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми

Останати побарувања/обврски

Готови пари и депозити

Капитал и акции/удели на инвестициски фондови

Кредити

Финансиски средства и обврски на националната економија, по инструменти

- Анализирано по инструменти, на **страната на средствата** квартален раст е забележан кај сите инструменти, освен кај останатите побарувања и монетарното злато и СПВ. Главен двигател на растот се пласманите во кредити (21 милијарда денари), по што следуваат депозитите (14.5 милијарди денари) и должничките хартии од вредност (12 милијарди денари).
- Во однос на крајот на 2022 година, најголем придонес за растот имаат депозитите (41.5 милијарди денари), по што следуваат пласманите во капитал и должнички ХВ (32.8 и 3.5 милијарди денари соодветно). Помал придонес во растот имаат и останатите инструменти (кредитите и останатите побарувања).

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

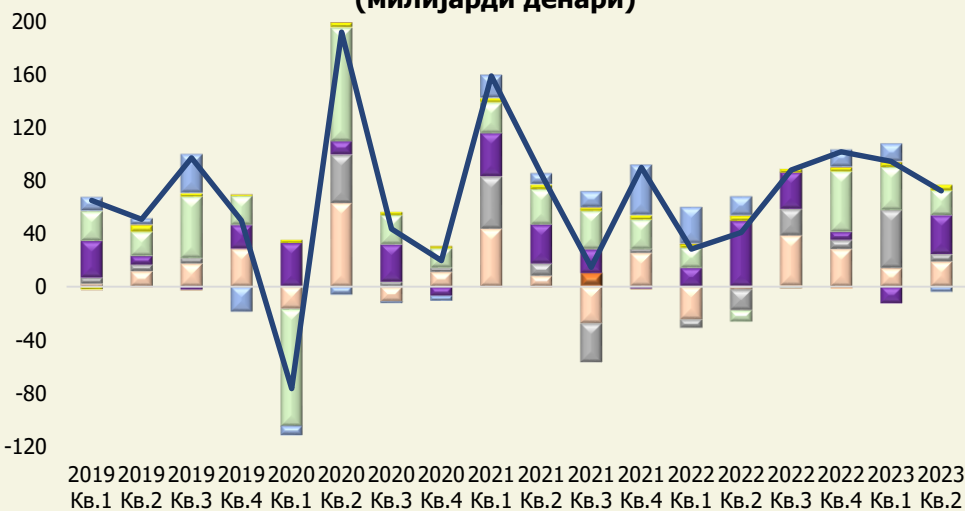

Финансиски средства и обврски на националната економија, по инструменти

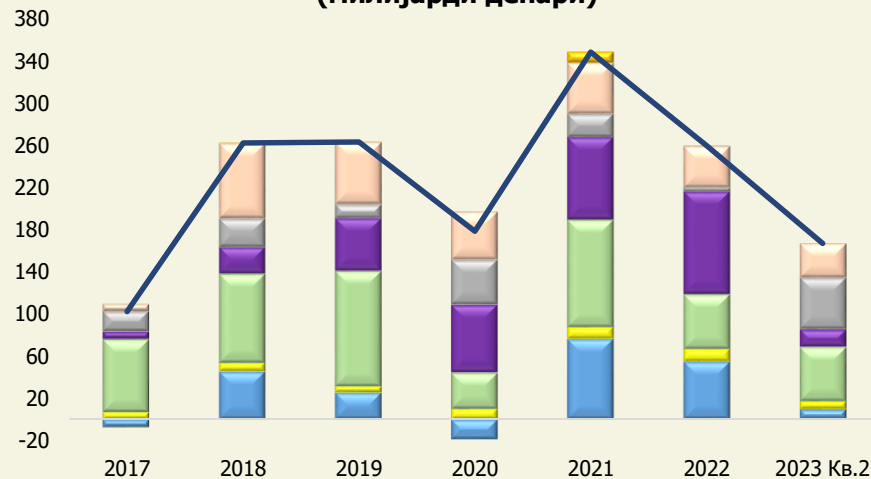
- Најголем придонес кон кварталниот раст на **обврските** имаат обврските врз основа на кредити (29.4 милијарди денари), по што следуваат обврските по капитал и готови пари и депозити со речиси подеднакво учество (18.7 милијарди денари), додека останатите обврски бележат намалување од 4.1 милијарда денари.
- Во однос на последниот квартал од 2022 година, забележан е пораст на обврските кај сите инструменти во износ од 167 милијарди денари, при што најголем придонес во растот имаат обврските врз основа на капитал и должнички ХВ (51 и 49 милијарди денари, соодветно), потоа и обврските врз основа на депозити, кредити и останати обврски.

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

Останати обврски
Финансиски деривативи
Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Должнички хартии од вредност
Готови пари и депозити
Монетарно злато и СПВ
Вкупни финансиски обврски

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

Монетарно злато и СПВ
Готови пари и депозити
Должнички хартии од вредност
Кредити
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
Финансиски деривативи
Останати обврски
Вкупни финансиски обврски

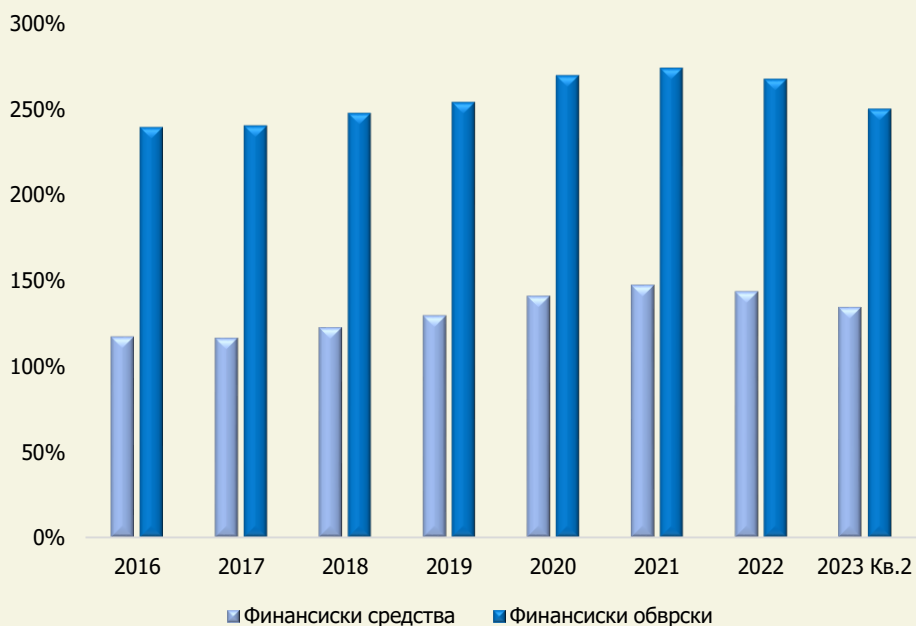
АНАЛИЗА НА ПОДАТОЦИТЕ ЗА ФИНАНСИСКАТА СМЕТКА ПО СЕКТОРИ

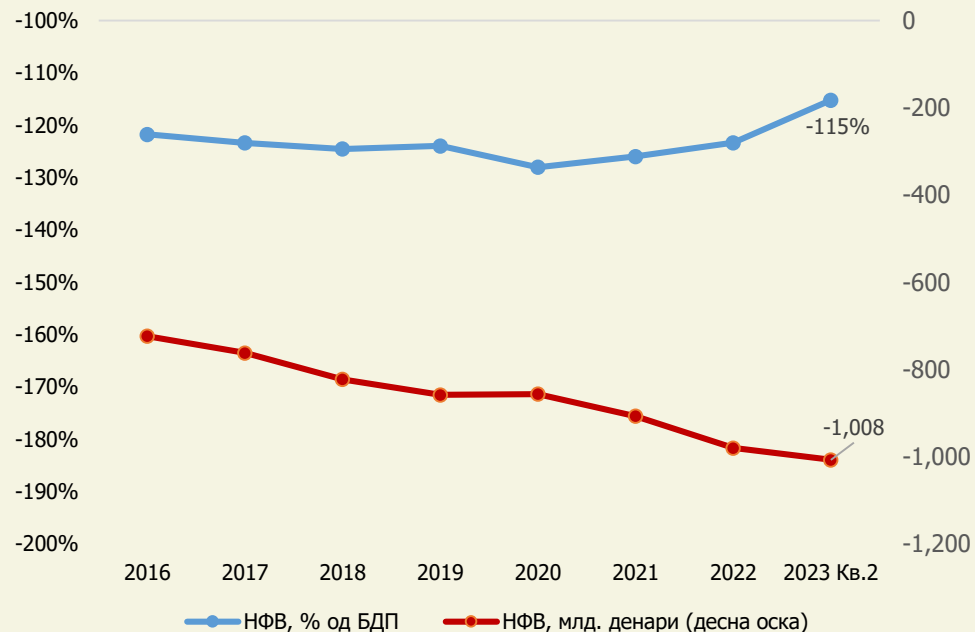
Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

- **Нето финансиската вредност** на секторот НФД во Кв.2 2023 година е негативна и изнесува 1.008 милијарди денари, што претставува номинален раст од 5 милијарди денари, или 0,5% во однос на претходниот квартал.
- Анализирано низ релативни показатели, негативната нето финансиска вредност изнесува 115% од БДП и останува непроменета во однос на претходниот квартал.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

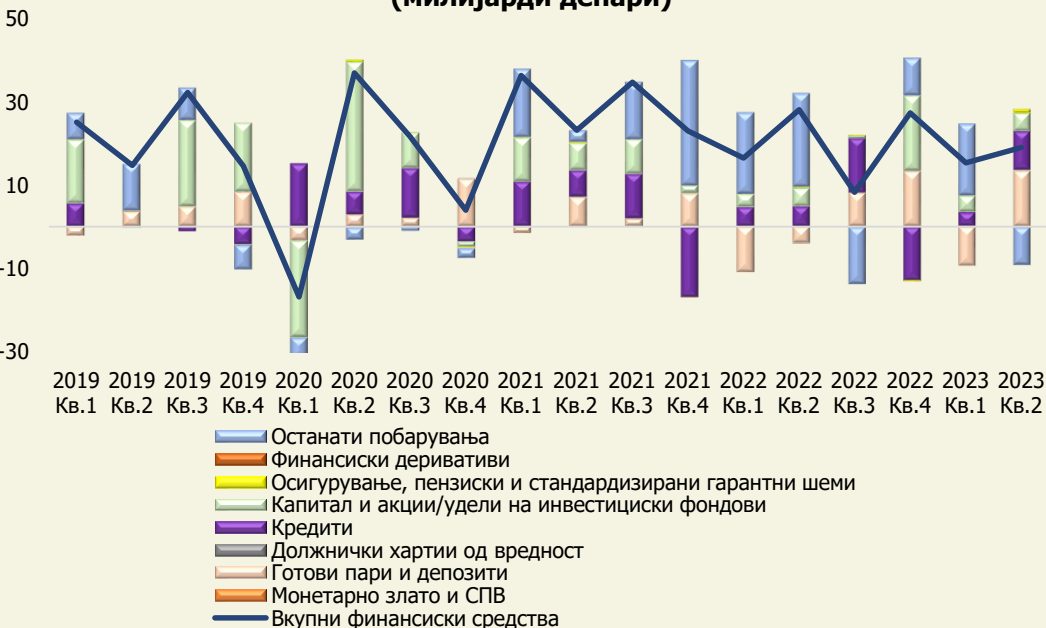
Нето финансиска вредност на НФД

Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

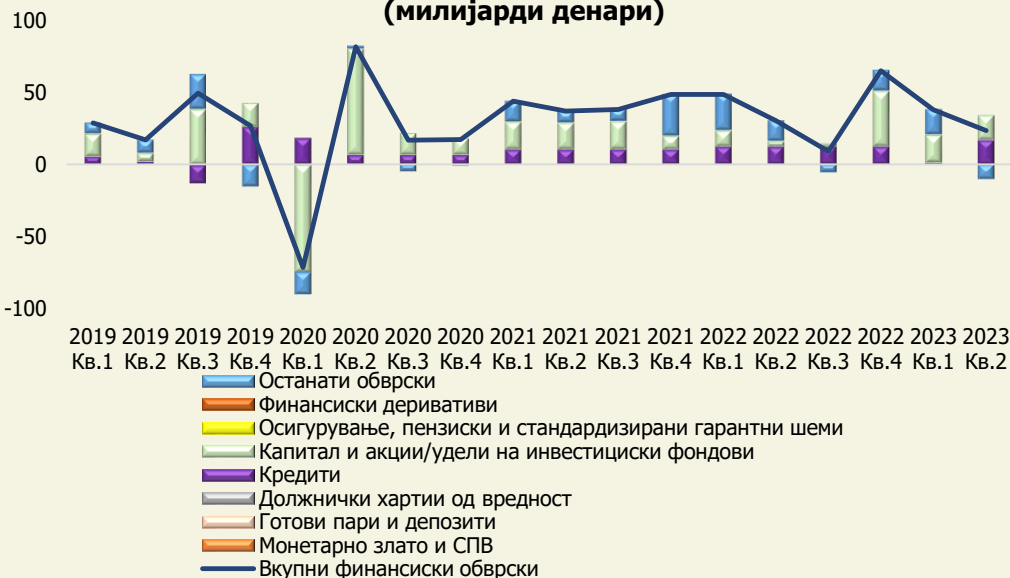

- **Кварталната промена** на вкупните средства е позитивна и изнесува 19 милијарди денари, при што најголемо учество во порастот имаат готовите пари и депозити (13.3 милијарди денари) и кредити (9.3 милијарди денари), при пад на останатите побарувања од 9.7 милијарди денари.
- **Во однос на крајот на 2022 година** вкупните средства се зголемени за 34.4 милијарди денари, при што најголемо учество во порастот имаат кредитите (12.7 милијарди денари), капитал и акции/удели на инвестициски фондови (8.4 милијарди денари) и останати побарувања (8.1 милијарди денари).

Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

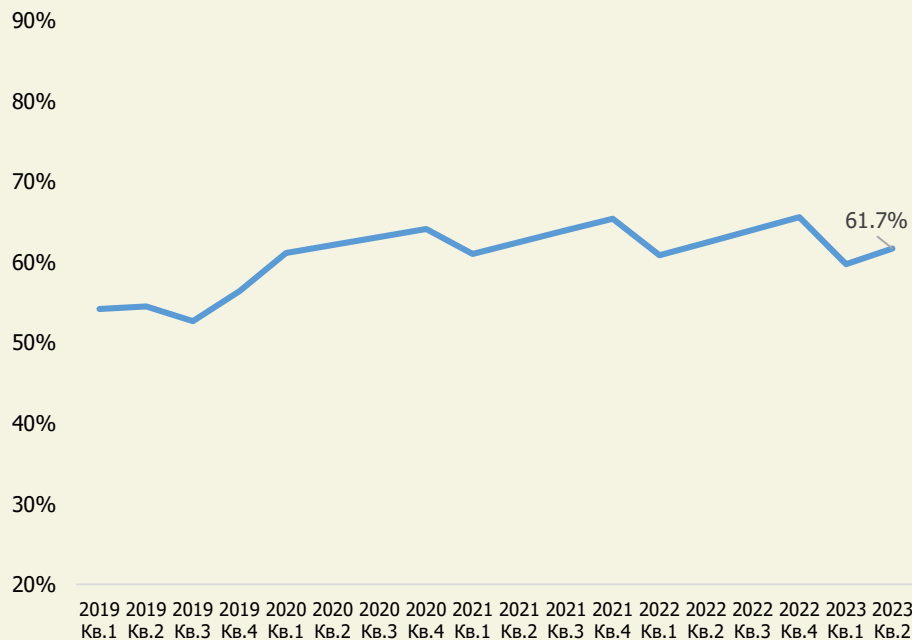
- **Кварталната промена** на вкупните обврски е позитивна и изнесува 23.6 милијарди денари, со најголемо учество во вкупниот пораст на капитал и акции/удели на инвестициски фондови (17.2 милијарди денари) и кредити (16.9 милијарди денари), при пад на останатите обврски (10.5 милијарди денари).
- **Во однос на крајот на 2022 година** вкупните обврски се зголемени за 61.7 милијарди денари, со најголем придонес на капитал и акции/удели на инвестициски фондови (36.3 милијарди денари) и кредити (18.3 милијарди денари) и на останатите обврски (7.1 милијарди денари).

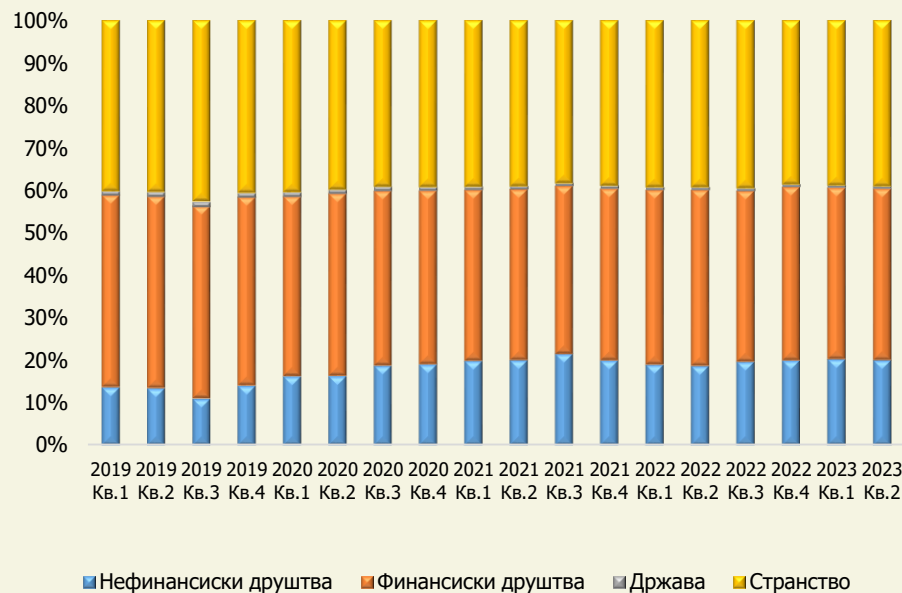
Долг на секторот на НФД

- Долгот* на НФД во вториот квартал од 2023 година изнесува 61,7% од БДП, што претставува зголемување во однос на претходниот квартал од 1,9 п.п., поради зголемување на задолжувањето на претпријатијата од странство и од банки, во однос на претходниот квартал.
- Од секторски аспект, НФД речиси подеднакво се задолжуваат од финансискиот сектор (банките) и од странство, додека помал дел отпаѓа на меѓукомпаниското задолжување.

Долг на нефинансиски друштва, % од БДП

Структура на долг на нефинансиски друштва, по сектори

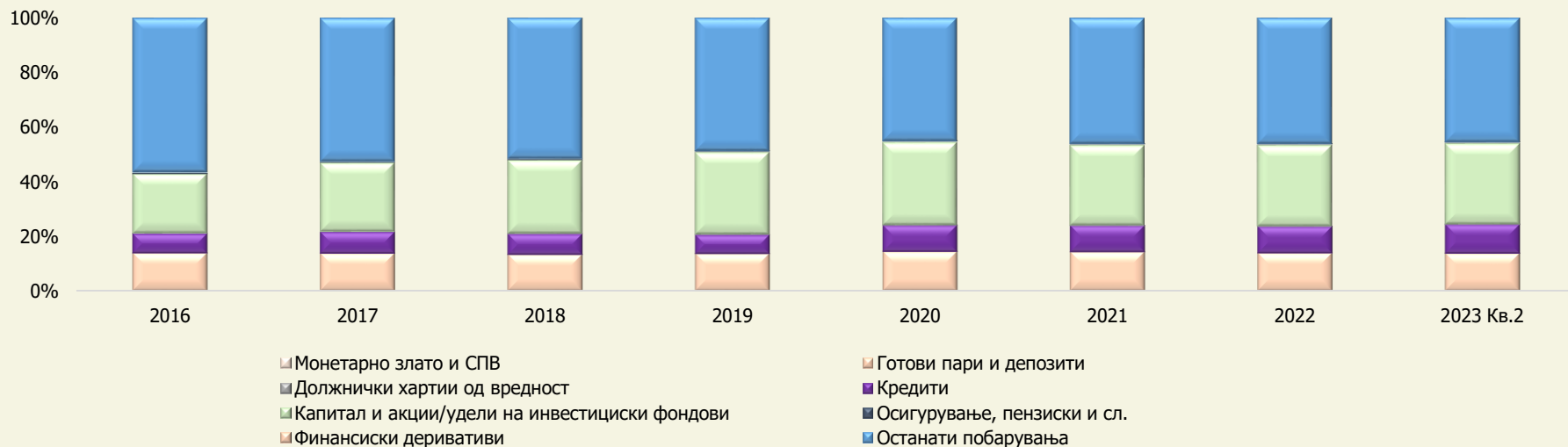

*) Во долгот на НФД и останатите сектори во анализата, влегуваат финансиските инструменти: кредити и должнички хартии од вредност

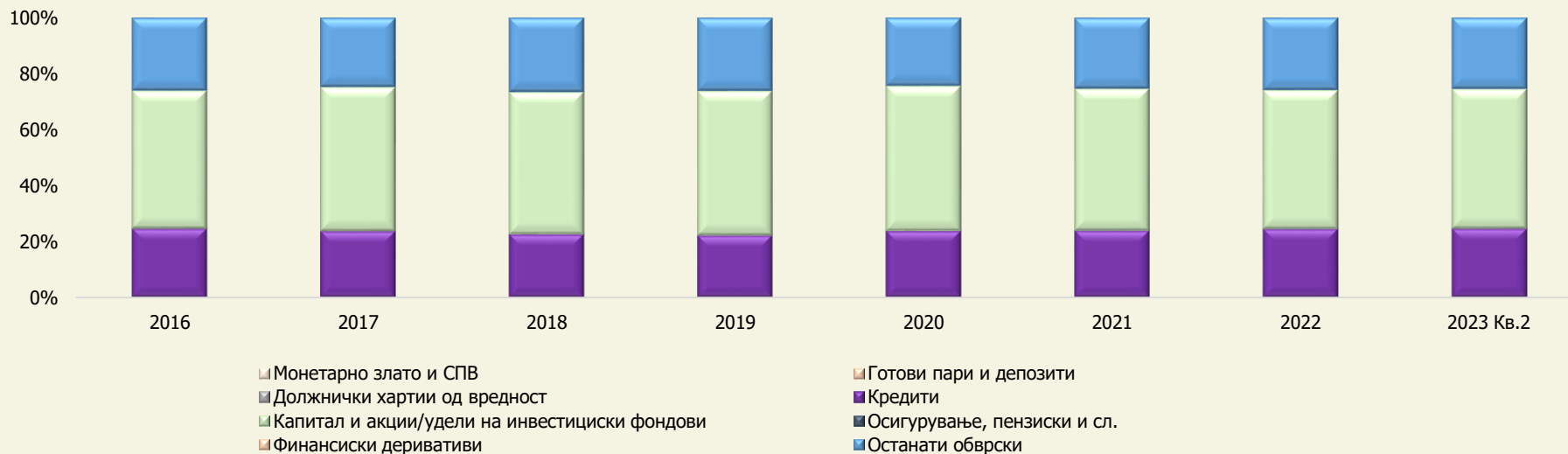

Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

Структура на финансиски средства, по инструменти (во %)

Структура на финансиски обврски, по инструменти (во %)

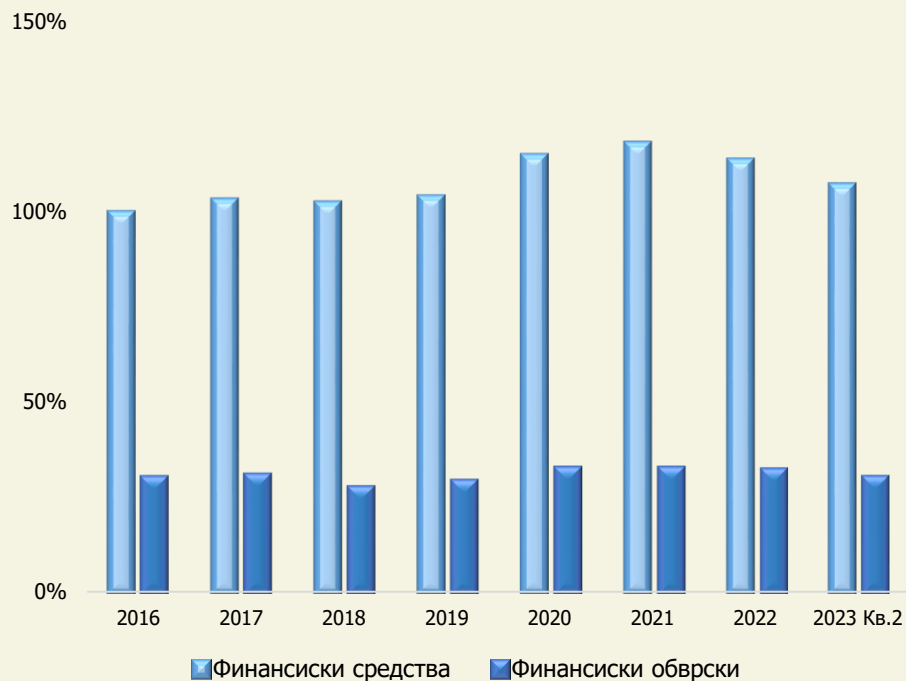

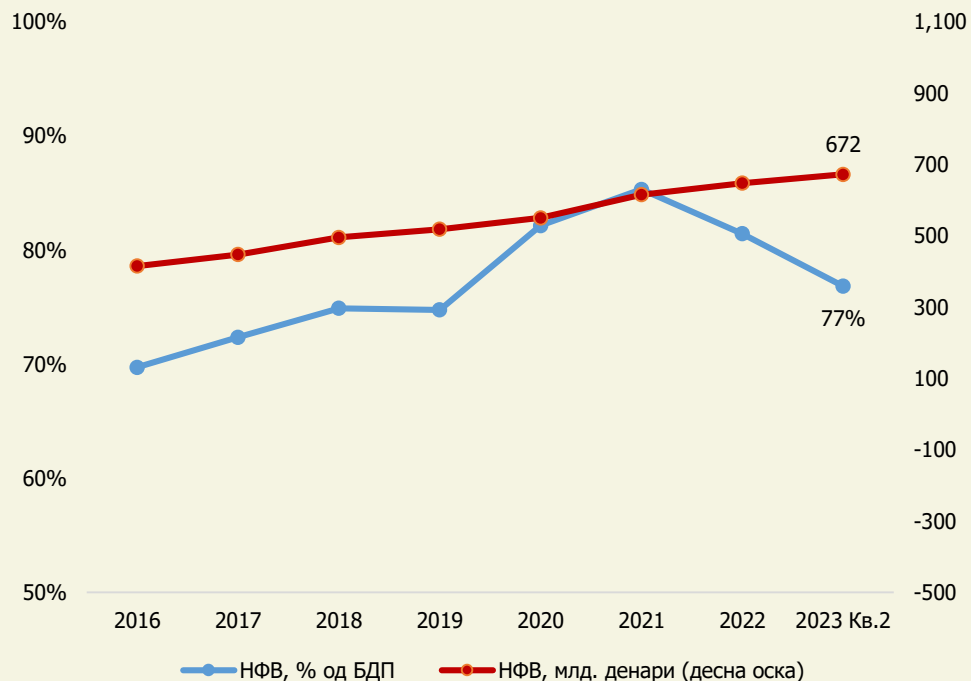
Сектор на домаќинствата

- **Нето-позицијата на домаќинствата**, на крајот на вториот квартал, изнесува 672 милијарди денари. На квартална основа е остварен раст од 9.7 милијарди денари или 1,5%. Подобрата позитивна нето-позиција произлегува од поголемиот раст на финансиските средства (16 милијарди денари) во споредба со растот на обврските (6 милијарди денари).

Финансиски средства и обврски, % од БДП

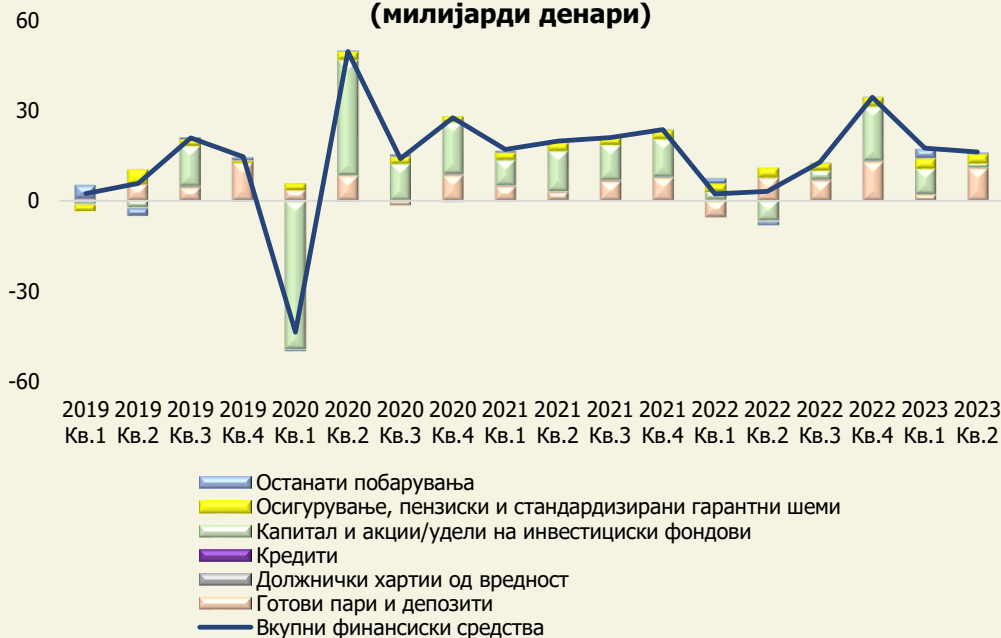
Нето финансиска вредност на домаќинствата

Сектор на домаќинствата

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

- Вкупните средства на домаќинствата во вториот квартал се зголемени за 16.2 милијарди денари или 1,8%, на квартална основа. Гледано по инструменти, растот пред сè се должи на растот на пласманите во депозити за 10.9 милијарди денари.
- Споредено со крајот од 2022 година, средствата на домаќинства се повисоки за 33.7 милијарди денари, со најголем придонес на депозитите од 12.8 милијарди денари, по што следат капиталот со пораст од 10.3 милијарди денари и техничките резерви на осигурување со пораст од 6.8 милијарди денари.

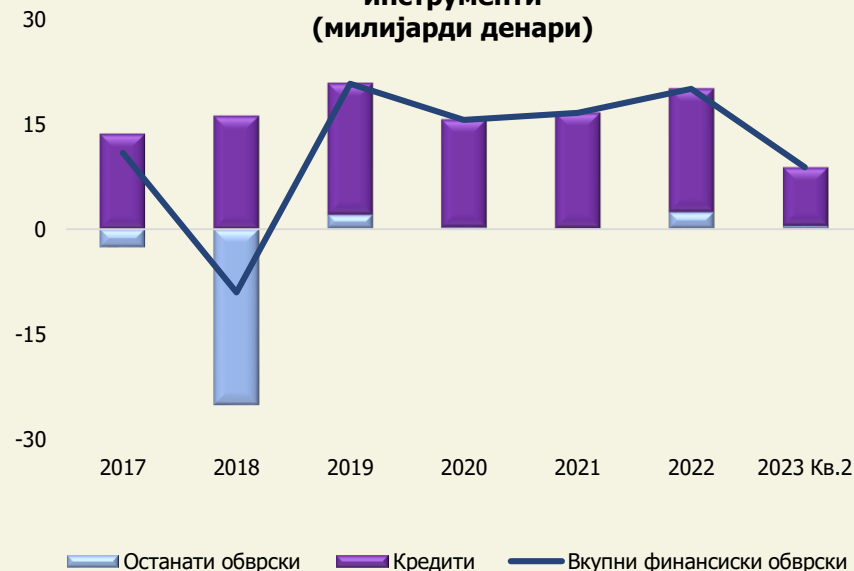

Сектор на домаќинствата

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

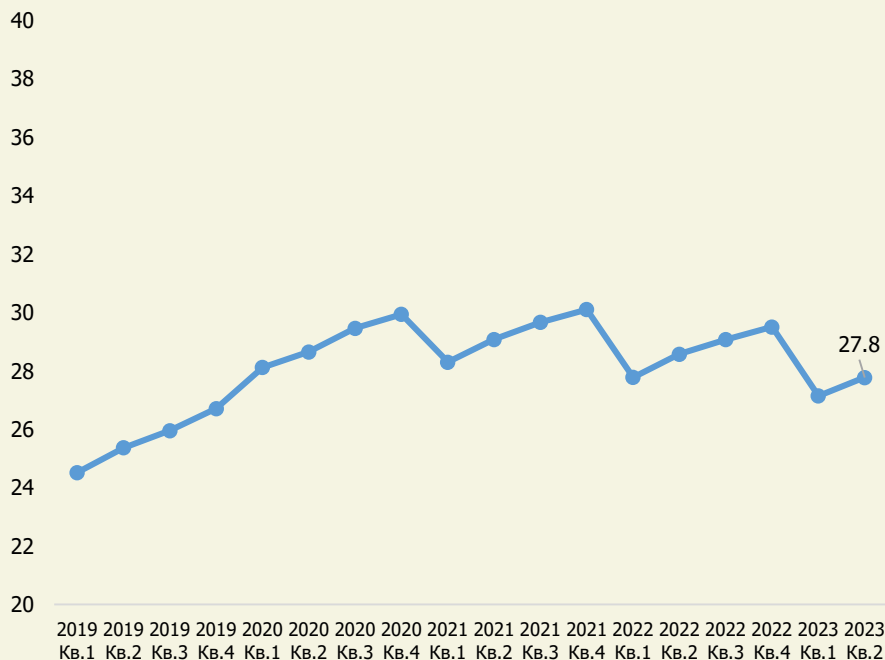
- На страна на обврските, во вториот квартал од 2023 година, остварен е квартален раст од 6.5 милијарди денари или 2,5%. Ова зголемување е главно резултат на повисоките кредити за 5.5 милијарди денари, кои воедно имаат и најголемо учество во структурата на финансиски обврски на домаќинствата.
- Споредено со крајот на 2022 година, вкупните обврски пораснаа за 8.8 милијарди денари или 3,5%. Повторно растот речиси целосно е објаснет со обврските по основ на земени кредити.

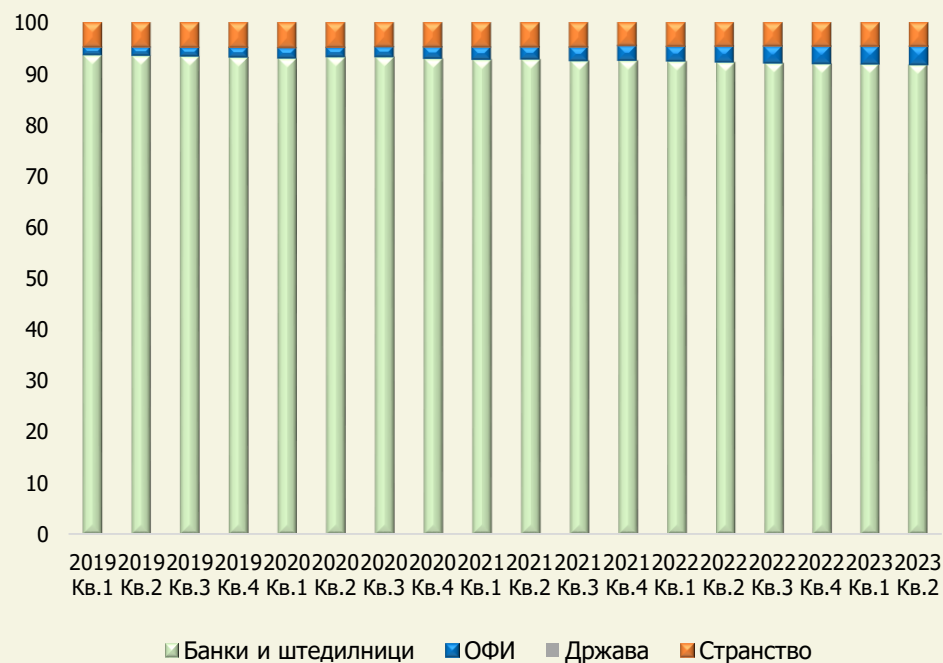
Долг на секторот „домаќинства“

- Долгот на домаќинствата во вториот квартал од 2023 година изнесува 27,8% од БДП, што претставува зголемување во однос на претходниот квартал од 0,6 п.п., при зголемено задолжување на домаќинствата од банките во однос на претходниот квартал.
- Од секторски аспект, задолжувањето на домаќинствата во најголем дел е врз основа на кредити од банките коишто во структурата на долгот учествуваат со 92%, а помал дел отпаѓа на секторот странство и задолжувањето од секторот ОФИ.
- .

Долг на домаќинства, % од БДП

Структура на долг на домаќинства, по сектори

Сектор на домаќинствата

Структура на финансиски средства, по инструменти (во %)

Структура на финансиски обврски, по инструменти (во %)

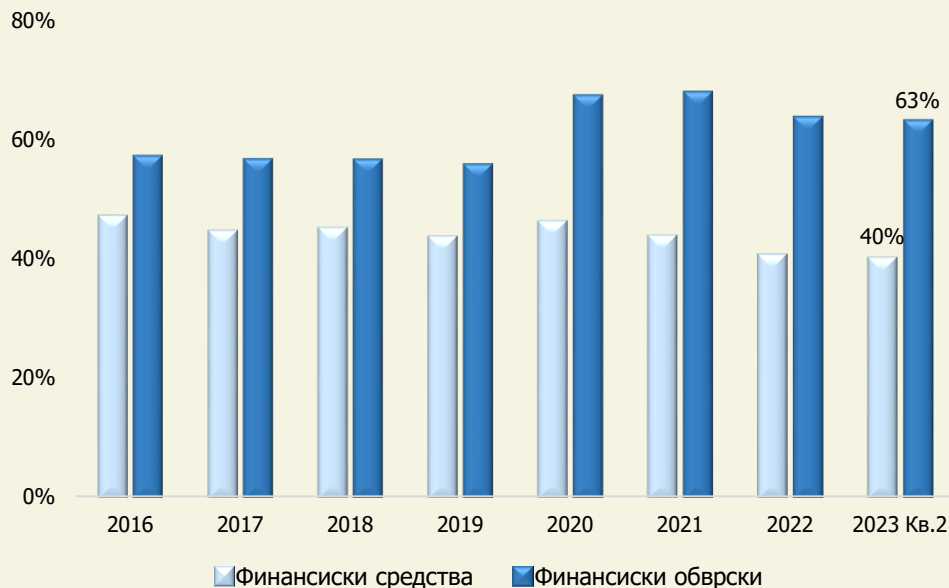

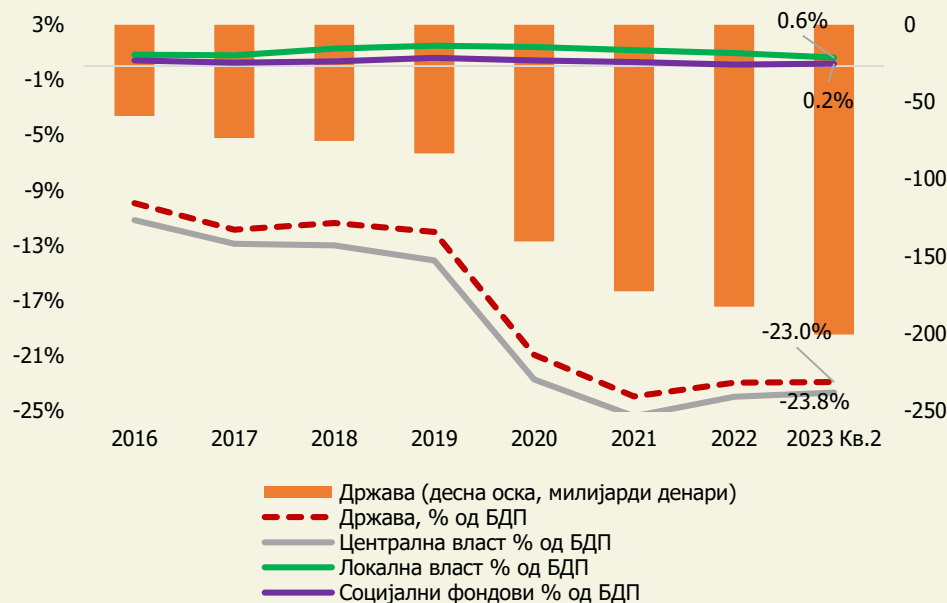
Сектор „држава“

- Негативната нето финансиска вредност на државата во вториот квартал од 2023 година изнесува 201 милијарди денари и забележа квартално влошување од 25.5 милијарди денари. Во однос на крајот на 2022 година, негативната нето финансиска вредност е влошена за 18 милијарди денари (9,9%).
- Анализирano по потсектори, негативната позиција во целост е резултат на потсекторот „централна власт“ (со негативна НФВ од 23,8% од БДП), додека локалната самоуправа и социјалните фондови имаат позитивната нето финансиска позиција од 0,6% и 0,2% од БДП, соодветно.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

Нето финансиска вредност

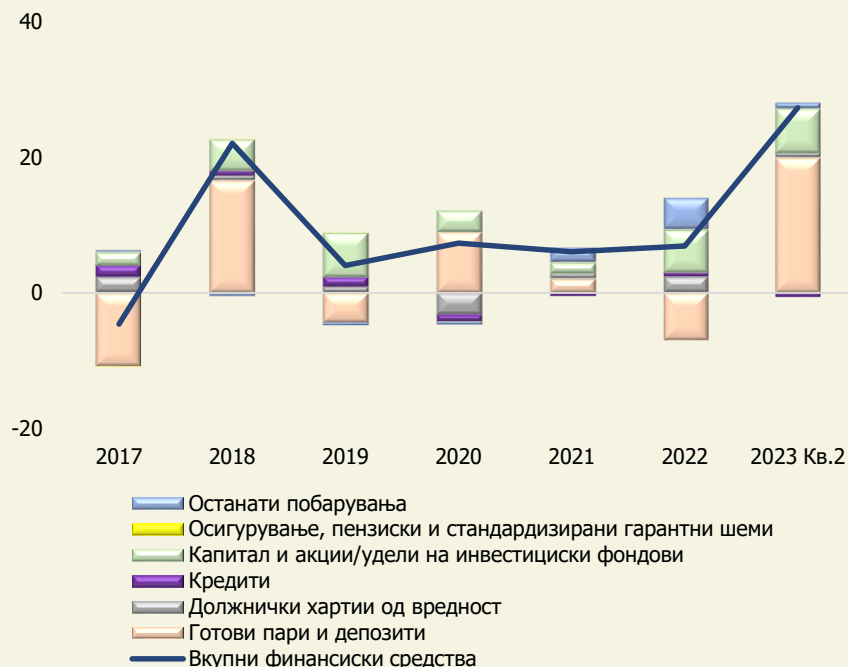

Сектор „држава“

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

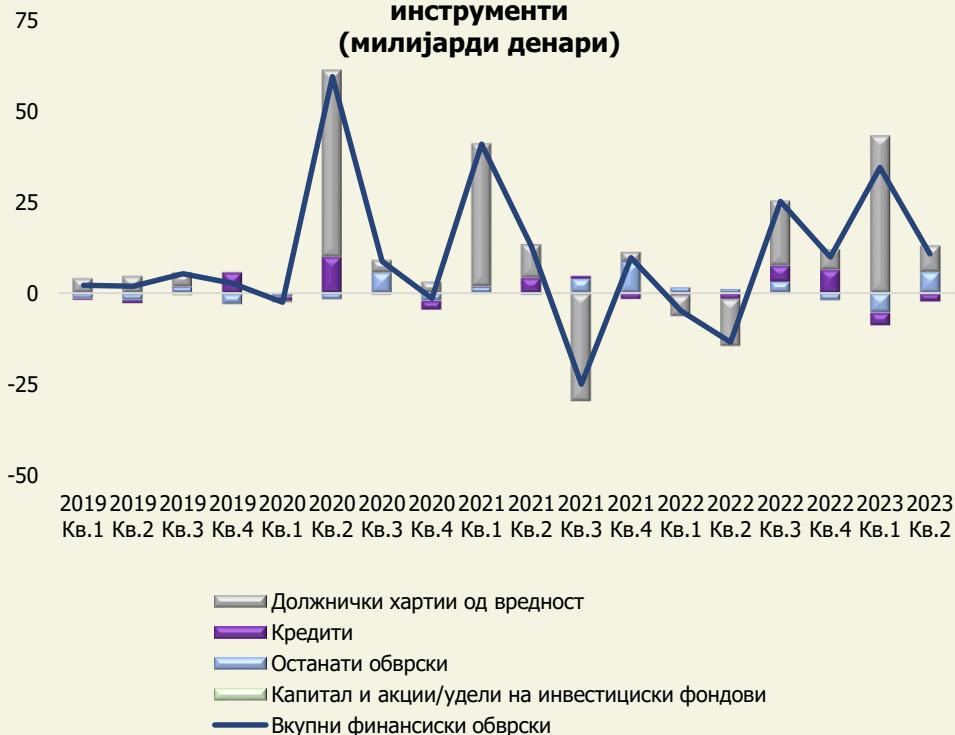

- Во второто тримесечје од 2023 година вкупните средства на државата забележаа квартално намалување од 14.6 милијарди денари или 4%. Ова во целост е резултат на намалените депозити во Централната банка.
- Во однос на крајот на 2022 година, вкупните средства регистрираа раст од 27.3 милијарди денари или 8,5%. Зголемувањето се должи пред сè на депозитите со раст од 19.9 милијарди денари, следени од растот на капиталот за 6.6 милијарди денари.

Сектор „држава“

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

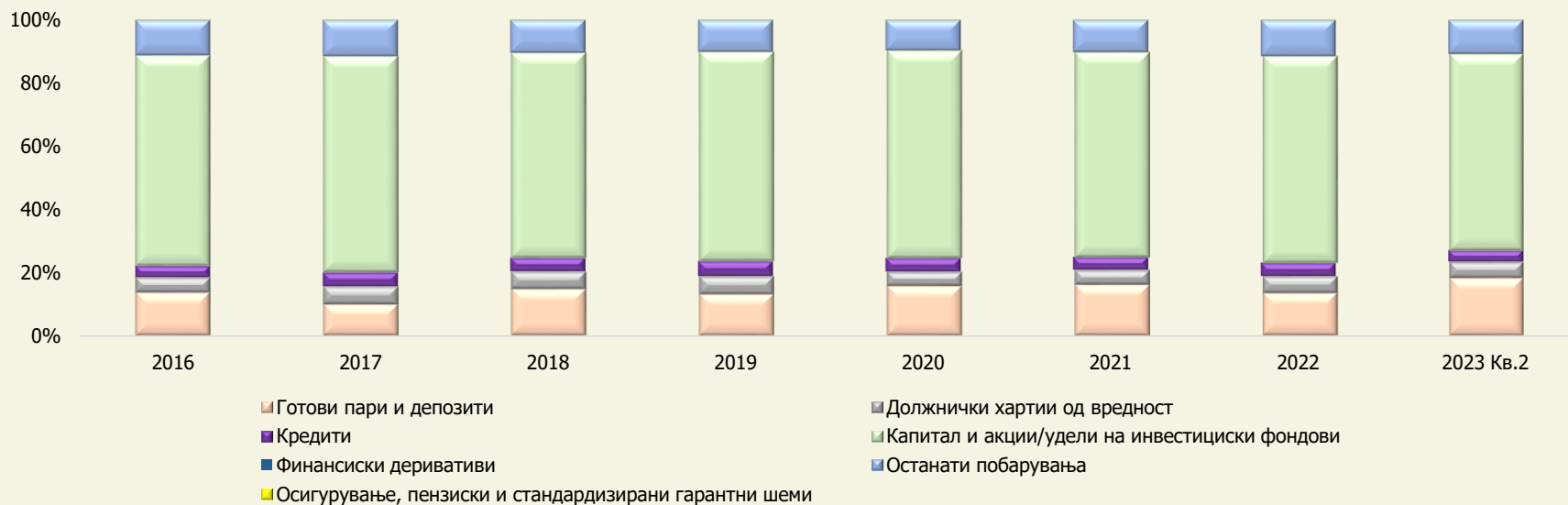

- На страна на обврските е регистрирано квартално зголемување од 10.8 милијарди денари или 2%. Притоа, должничките хартии од вредност имаа најголем придонес, со раст од 7.3 милијарди денари.
- Во однос на крајот од 2022 година, вкупните обврски пораснаа за 45.3 милијарди денари или 9%. Ова е исклучиво резултат на растот кај должничките хартии од вредност, при намалени обврски по кредити.

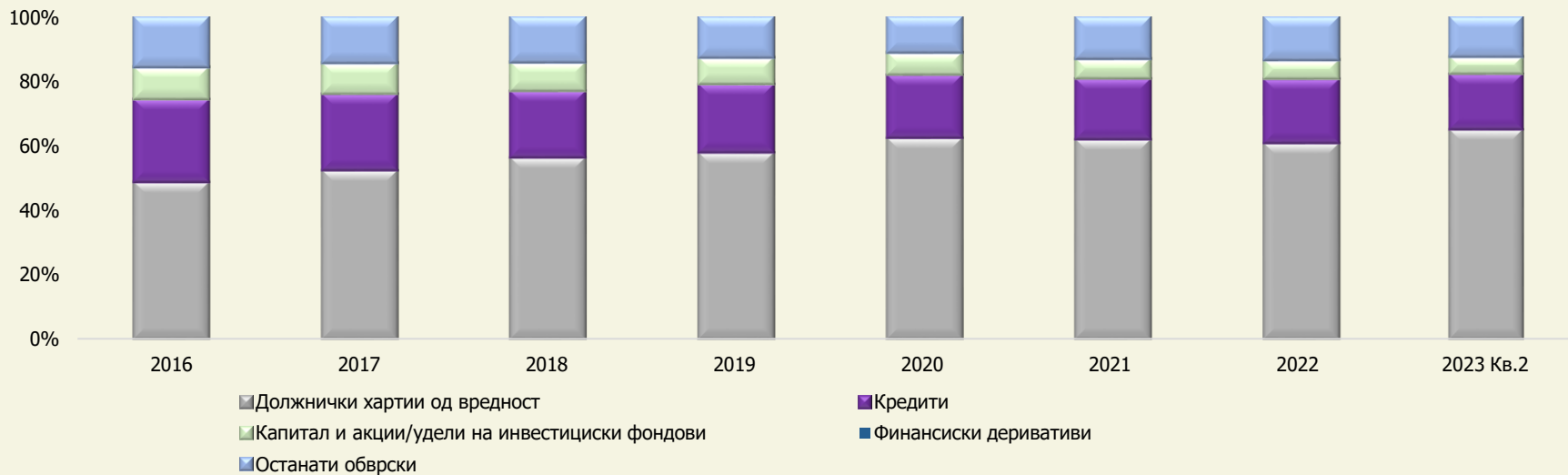

Сектор „држава“

Структура на финансиски средства, по инструменти (во %)

Структура на финансиски обврски, по инструменти (во %)

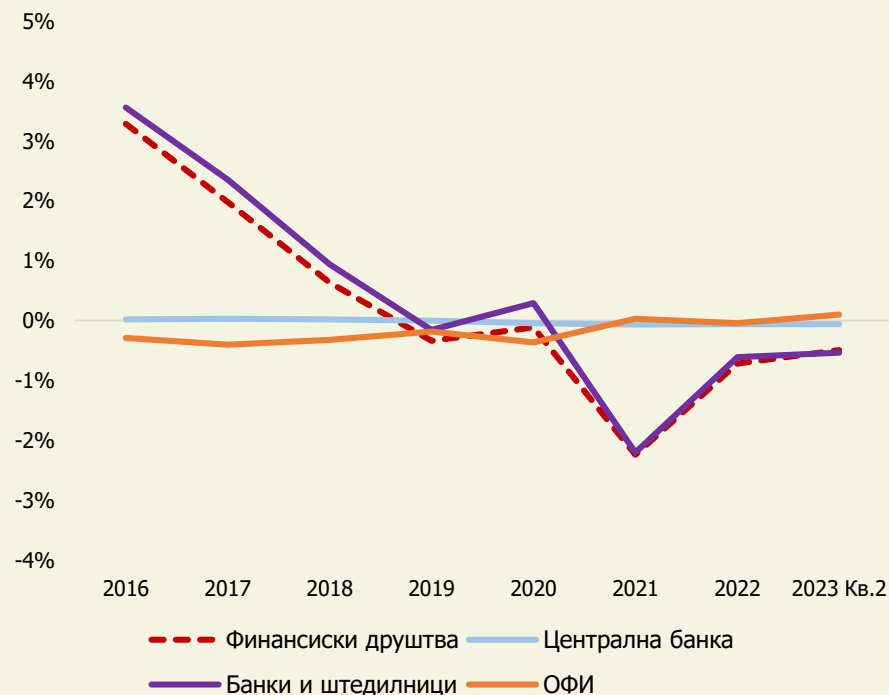
Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

- **Нето финансиската вредност** на финансиските друштва на крајот на вториот квартал е негативна и изнесува 4.3 милијарди денари, што претставува подобрување од 4.4 милијарди денари во однос на претходниот квартал. Нето финансиската вредност е 0,5% од БДП, што е квартално подобрување за 0.5 п.п.
- Анализирано по потсектори, подобрата нето финансиската позиција е резултат на подобрување на нето финансиска позиција на банките.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

Нето финансиска вредност (% од БДП)

Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

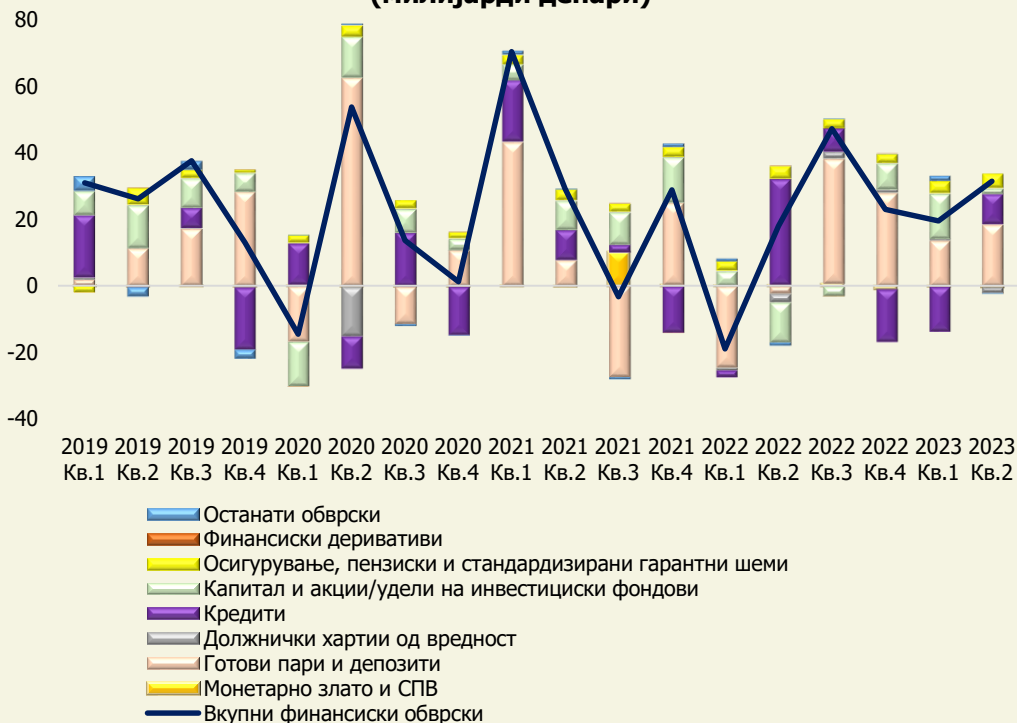

- **Кварталната промена** на вкупните средства е позитивна и изнесува 35.8 милијарди денари, како резултат на порастот на кредити (12.3 милијарди денари), должнички хартии од вредност (11.6 милијарди денари) и готови пари и депозити (7.3 милијарди денари).
- **Во однос на крајот на 2022 година**, вкупните средства се зголемени за 52.3 милијарди денари, како резултат на порастот на должнички хартии од вредност (30.6 милијарди денари), капитал и акции/удели на инвестициски фондови (7.6 милијарди денари) и кредити (5.2 милијарди денари).

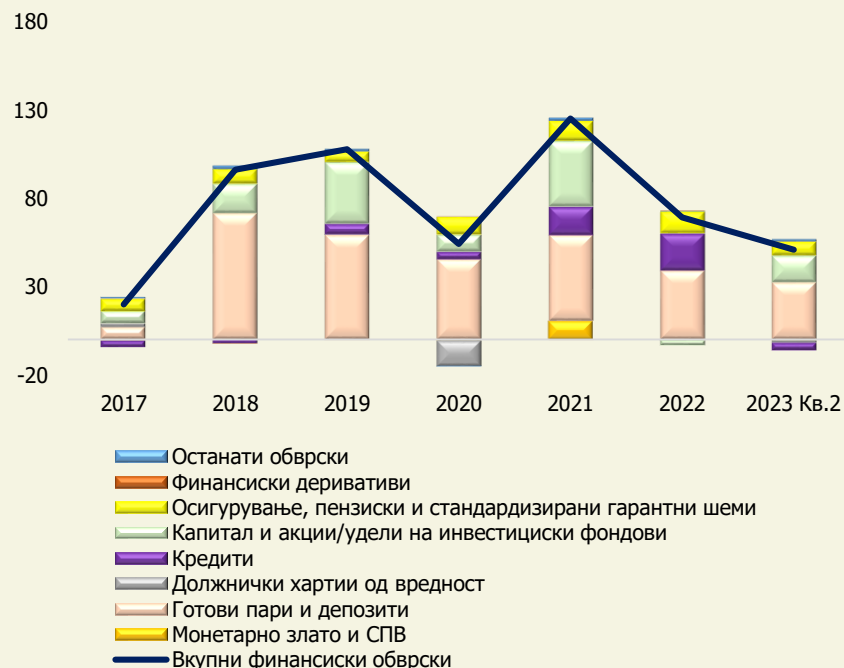

Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

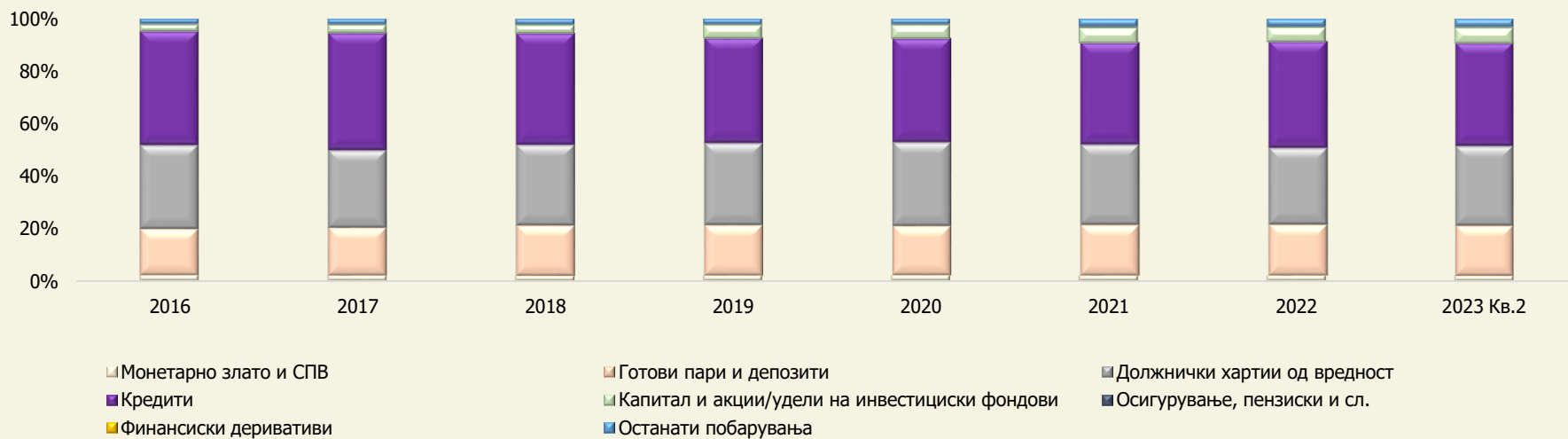

- **Кварталната промена** на вкупните обврски е позитивна и изнесува 31.4 милијарди денари, како резултат на порастот на готовите пари и депозити (18.6 милијарди денари), кредитите (9.2 милијарди денари) и техничките резерви на осигурување (4.3 милијарди денари).
- **Промена во однос на крајот на минатата година** исто така е позитивна и изнесува 51 милијарда денари, како резултат на порастот на готови пари и депозити (32.3 милијарди денари), акции/удели на инвестициски фондови (15.2 милијарди денари) и техничките резерви на осигурување (8.1 милијарди денари).

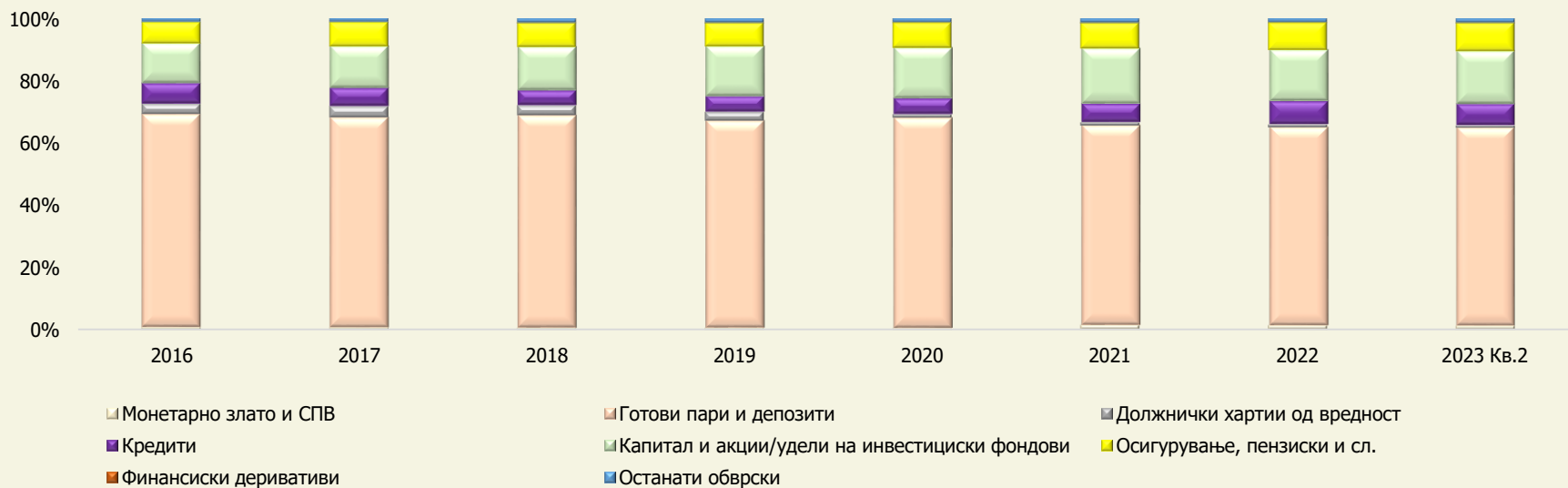

Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

Структура на финансиски средства, по инструменти (во %)

Структура на финансиски обврски, по инструменти (во %)

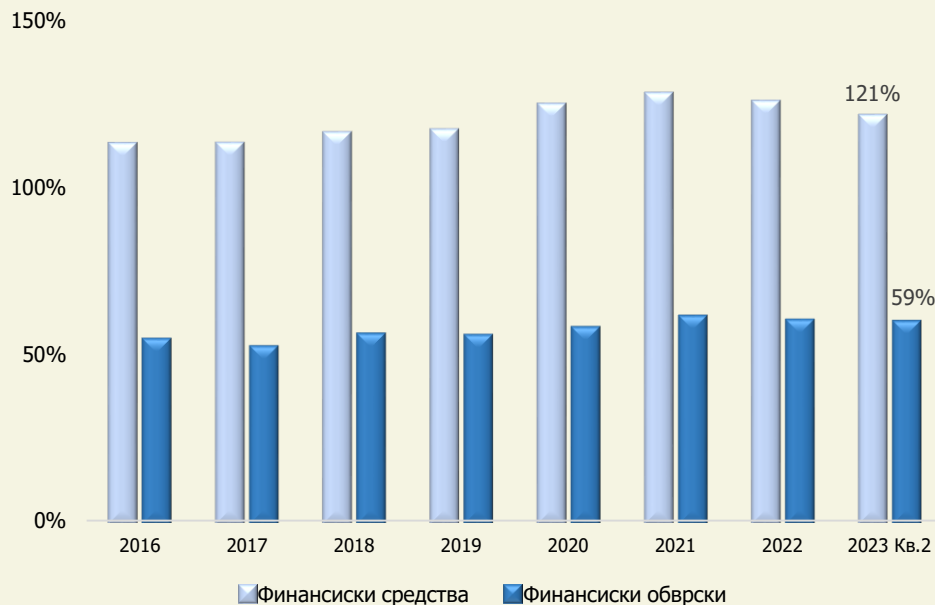

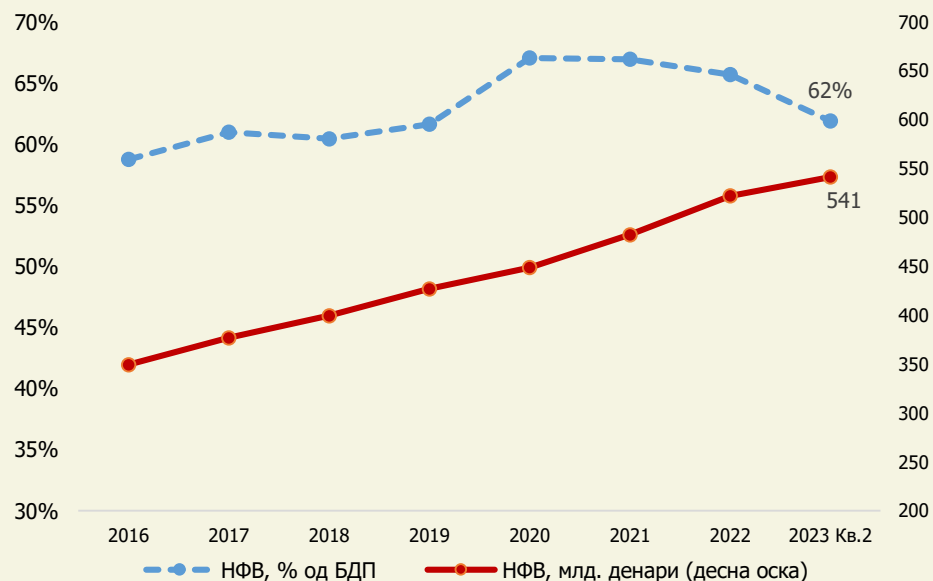
Сектор „странство“

- На крајот на вториот квартал, **нето-позицијата на секторот „странство“** е позитивна и изнесува 541 милијарда денари, што претставува раст од 19 милијарди денари (3,7%) во однос на крајот на минатата година, односно раст од 16 милијарди денари (3%) во однос на претходниот квартал. Зголемувањето на позитивната нето-позиција на секторот „странство“ произлегува од поголемиот раст на финансиските средства во однос на растот на обврските.
- Во однос на релативните показатели, позитивната нето-позиција изнесува 62% од БДП, што претставува намалување од 0,4 п.п во однос на крајот на 2022 година, главно поради порастот на номиналниот БДП. Во однос на претходниот квартал, се бележи раст од 0,2 п.п.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

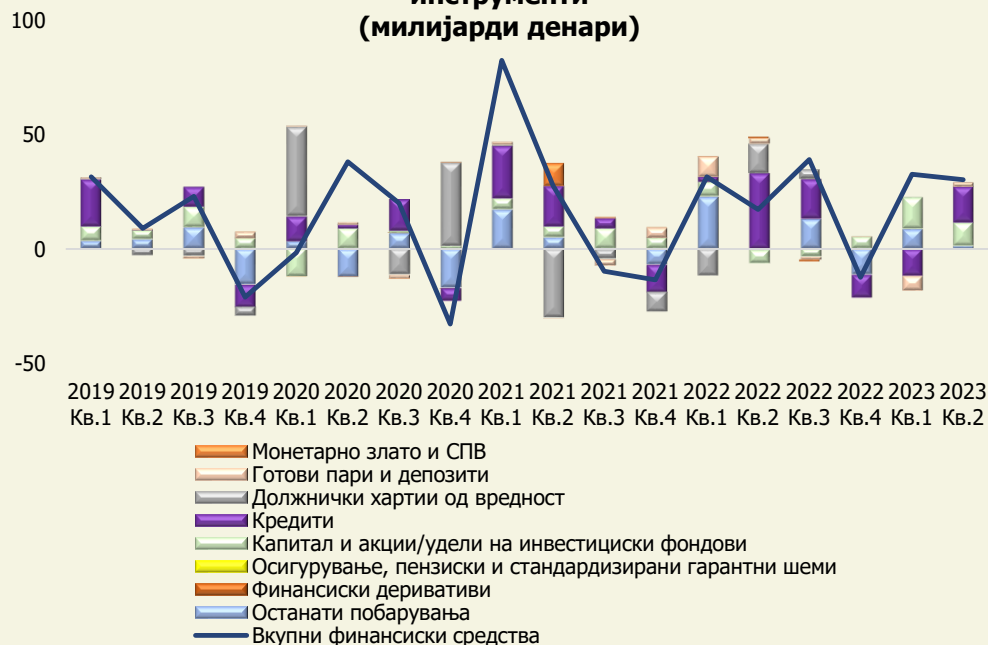
Нето финансиска вредност на секторот странство

Сектор „странство“

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

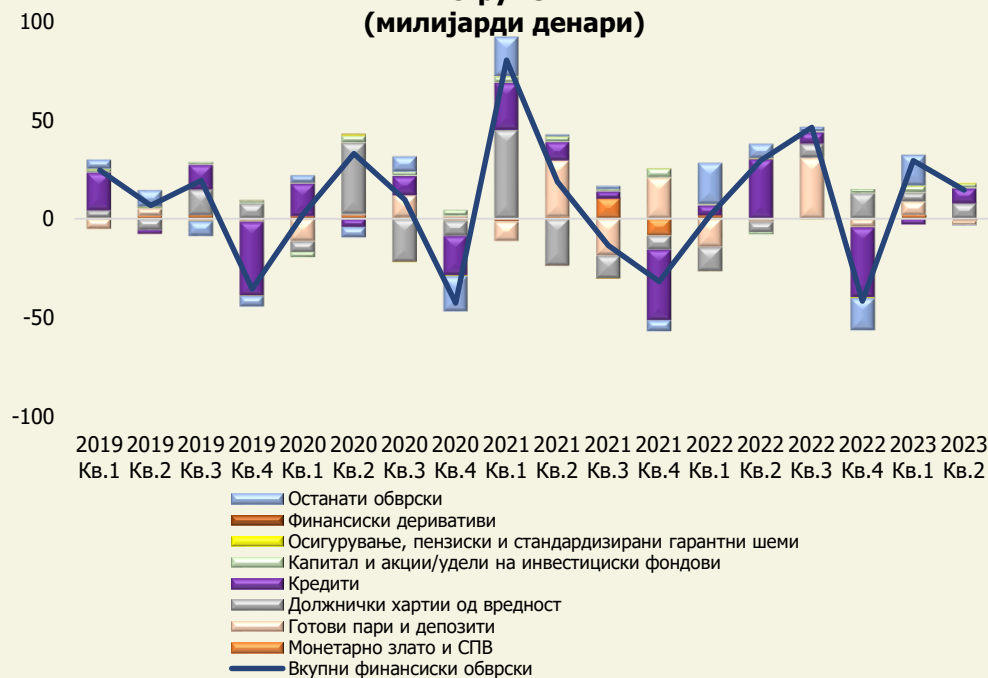
➤ Во вториот квартал од 2023 година остварен е квартален раст на **вкупните финансиски средства на секторот странство** од 30.4 милијарди денари, односно 3%. Во однос на крајот на 2022 година, остварен е раст од 63 милијарди денари, односно 6,4%. Гледано по инструменти, квартален раст е остварен кај побарувањата по кредити (15.7 милијарди денари) и кај вложувањата во капитал (10.3 милијарди денари).

➤ Во однос на крајот на минатата година, остварениот раст се должи на побарувањата по должнички хартии од вредност од 30.2 милијарди денари, потоа следат вложувањата во капитал во износ од 24 милијарди денари, останатите побарувања (трговските кредити) во износ од 9.8 милијарди денари, при намалување кај готовите пари и депозитите од 4.4 милијарди денари.

Сектор „странство“

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

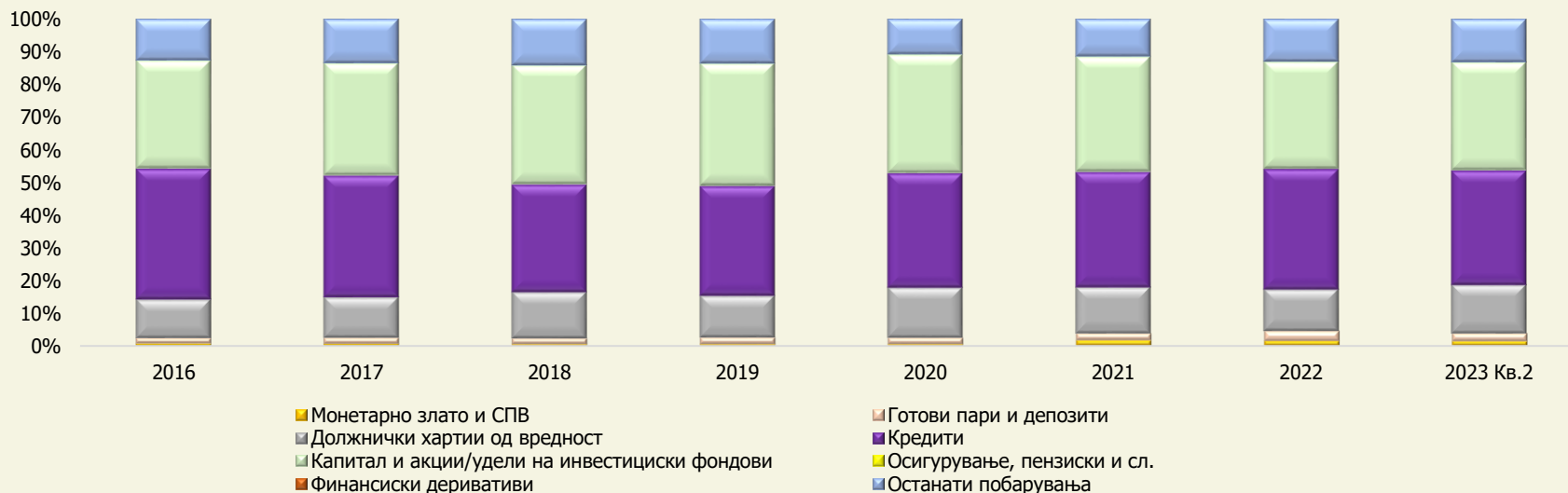
➤ На страната на **вкупните финансиски обврски** е остварен квартален раст 14 милијарди денари односно 2,9%, како резултат на пораст кај обврските по должнички хартии од вредност од 7.9 милијарди денари, како и обврските по кредити во износ од 7.5 милијарди денари.

➤ Споредено со крајот на 2022 година, остварен е пораст од 44 милијарди денари, што е зголемување за 9%. Растот во најголем дел е одраз на зголемувањето на останатите обврски од 15.3 милијарди денари, обврските врз основа на должничките хартии од вредност од 12.4 милијарди денари, капитал од 5.5 милијарди денари и кредитите и депозитите со идентичен раст од околу 4.8 милијарди денари, соодветно.

Сектор „странство“

Структура на финансиски средства, по инструменти (во %)

Структура на финансиски обврски, по инструменти (во %)

